Utkast til overordnet Rom- og funksjonsprogram for Nye Mestervik 1-10 skole

Balsfjord kommune

Rapport

Tittel Balsfjord kommune – Utkast til Overordnet Rom- og funksjonsprogram for nye Mestervik 1-10 skole			
Oppdragsgiver Balsfjord kommune	Forfatter Lin GLoppen		
Oppdragsleder Espen Suhr	Oppdragsnr. 30155	Rapportnr. 1	Revisjonsnr.
Signatur:		Dato 04.06 2021	Antall sider 12

Innhold

1 Prosjektinformasjon 4

1.1 Bakgrunn 4

1.2 Dimensjonering 4

2 Lover og forskrifter 4

3 Programmering av ny skole 5

4 Målsetninger for et funksjonelt og framtidsrettet skoleanlegg 7

4.1 Anleggets tilpasningsdyktighet 7

4.2 Fysisk og psykososialt læringsmiljø 7

4.3 Læring og trivsel 7

4.4 Profesjonsutvikling og lærende organisasjonskultur 8

4.5 Stedsutvikling og nærmiljøfunksjon 9

5 Overordnet funksjonsbeskrivelse 9

5.1 Inngangsparti og allrom 9

5.2 Spesialiserte læringsareal 9

5.2.1 Bibliotek 9

5.2.2 Musikkavdeling 10

5.2.3 Skolekjøkken 10

5.2.4 Kunst og håndverk 10

5.2.5 Naturfag 10

5.3 Utforming av generelle læringsarealer 11

5.4 Elevgarderober og toalett 11

5.5 Skolefritidsordning – SFO 11

5.6 Utforming av personalfunksjoner 11

5.7 Støttefunksjoner 12

5.8 Utforming av fellesfunksjoner og idrettsareal 12

5.9 Aktivitetsareal ute_____ 12

5.10 Trafikk og parkering _____ 12

1 Prosjektinformasjon

1.1 Bakgrunn

Balsfjord kommune har besluttet at det skal bygges ny skole 1-10 skole i Mestervik. Utkast til overordnet rom- og funksjonsprogram bygger på rapporten «Balsfjord kommune – Utredning av fremtidig skole i Malangen» som inneholder romprogram med overordnete funksjonsbeskrivelser som skal sørge for at fremtidig skole kan dekke krav og forutsetninger for et moderne og fremtidsrettet skoleanlegg. Høsten 2021 skal det avholdes brukermedvirkningsprosesser med skolens brukere, både interne og eksterne, ansatte og elever.

Det overordnete rom - og funksjonsprogrammet inngår i konkurransegrunnlaget for prosjektet og har til hensikt å gi tilbydere informasjon om skoleanlegget som skal bygget.

1.2 Dimensjonering

Ny skole med tilhørende idrettsareal er programmert for 120 elever og 16 pedagoger. Det nye skoleanlegget skal legge til rette for:

- Å lette arbeidet med å implementere nye læreplaner
- Varierte arealer til å gjennomføre fag og time – fordeling
- Å sikre elevenes læring, trivsel og tilhørighet
- Profesjonsutvikling
- Stedsutvikling og nærmiljøfunksjoner

2 Lover og forskrifter

Det viktigste regelverket for å ivareta skolen og skolemiljøet i driftsfasen, er særlig knyttet til seks lover og forskrifter:

- Opplæringsloven, av 17. juli 1998.
- Læreplanverket 2020. Ny overordnet del og nye læreplaner etter Fagfornyelsen (LK20) gjeldende fra 1. august 2020.
- Lov om likestilling og forbud mot diskriminering, av 1. januar 2018.
- Arbeidsmiljøloven, av 17. juni 2005.
- Folkehelseloven, av 1. januar 2012.
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., av 1.1.1996, sist datert 1.7. 2014.

3 Programmering av ny skole

Skolen er programmert med utgangspunkt i krav- og normtall, føringer i ny læreplan for skole med fag-/timefordeling, ny rammeplan på høring for SFO og fag-/timefordeling, samt standardprogram for skoler og referansetall fra tilsvarende skolestørrelser. Ny skole er programmert med alle nødvendige funksjoner i et pedagogisk funksjonelt og framtidsrettet skoleanlegg. Det er lagt til grunn en aktivitetssal med ett garderobesett og materialrom. Dette kan delvis finansieres med tilskudd til investering.

Funksjon	Programmert areal	Per elev
Generelle læringsarealer	**480**	4
Generelle læringsarealer	480	4
Elevgarderober	**84**	0,7
Elevgarderober med toalett	84	0,7
SFO	**0**	
Baserom	0	0
Spesialisert læringsareal	**435**	**3,6**
Mediatek - Bibliotek	60	3,8
Kjøkken for mat og helse	85	0,7
Musikk og drama	90	5,6
Kunst og håndverk	130	1,1
Naturfag	70	0,1
Kantine, vrimleområde, felles areal	**0**	**0**
Felles areal	0	0
Personalfunksjoner	**193**	**1,6**
Ledelse og administrasjon	35	0,3
Arkiv/lager	10	0,1
Teamrom (arbeidsplasser)	96	0,8
Møterom	15	0,1
Personalrom	25	0,2
Personalgarderober med toalett	12	0,1
Støttefunksjoner	**72**	0,6
Skolehelsetjeneste, pedagogisk psykologisk tjeneste	12	0,1
Renhold	10	0,1
Lager, drift, avfall, varemottak	50	0,4
Idrettsareal og fellesareal	**350**	2,9
Gymnastikksal med ett garderobesett og lager	350	2,9
Sum nettoareal	**1614**	13,45
Brutto/nettofaktor	1,4	
Sum bruttoareal	**2259,6**	

4 Målsetninger for et funksjonelt og framtidsrettet skoleanlegg

4.1 Anleggets tilpasningsdyktighet

Å planlegge og utvikle nye skoleanlegg er en stor investering for en kommune. En planlegger gjerne for mer enn 40 år frem i tid. Da er det viktig at en planlegger godt og at skoleanlegget kan ta høyde for uforutsette behov og situasjoner, pedagogiske så vel som byggetekniske. I så måte er det tre sentrale begreper som ofte blir brukt:

- **Funksjonell fleksibilitet:** Bygningsmassens muligheter for å kunne møte endrede behov. I anlegges levetid må det påregnes nye undervisnings- og arbeidsformer, noe som stiller store krav til fleksibiliteten i bygget og evne til å forandre byggets egenskaper.
- **Elastisitet:** Anlegget må over tid kunne tilpasses nye krav og nye brukere. Om elevtallet i fremtiden vil endre seg, må det være tilrettelagt for å trekke fra areal, utvide anlegget eller endre inndelingen.
- **Generalitet:** Dersom elevtallet skulle gå vesentlig tilbake, må en kunne ta deler av anlegget i bruk til andre formål uten å forandre byggets egenskaper.

4.2 Fysisk og psykososialt læringsmiljø

Alle elever har krav på et godt skolemiljø. Både det fysiske og det psykososiale miljøet må være tilfredsstillende for å fremme læring. Med fysisk skolemiljø mener vi alt en kan ta, se og føle på rundt oss, slik som lys og lyd, møbler/inventar, renhold osv. Det fysiske læringsmiljøet består av mange forhold, som uteanlegg, læringsarenaer, energi og miljøforhold, inneklima, lyd- og lysforhold med mer. Det psykososiale læringsmiljøet handler om at elevene opplever seg trygg i skolemiljøet, trives og ikke utsettes for mobbing eller trakassering. Ny løsning må tilfredsstille krav til godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer læring. I denne sammenheng vises det til Opplæringslovens §9a og Arbeidsmiljøloven).

4.3 Læring og trivsel

Skolens hovedmandat er å gi de beste betingelser for elevenes faglige, sosiale og emosjonelle utvikling. Den norske skolen er i stadig endring og utvikling for å kunne realisere denne overordnede målsettingen. Gode sammenhenger mellom pedagogiske plattformer, undervisningsformer og det fysiske læringsmiljøet er av stor betydning for læring. Med andre ord skal de fysiske rammebetingelsene legge til rette for at skolen kan realisere sine mål og intensjoner. Fra høsten 2020 ble det innført nye læreplaner for grunnskolen. Det er fire kompetanseområder som utgjør grunnlaget for fornyelse av skolens innhold:

- fagspesifikk kompetanse
- kompetanse i å lære
- kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta
- kompetanse i å utforske og skape

NOU 2015:8 Fremtidens skole beskriver blant annet betingelser ved læringsmiljøet og undervisningen som bidrar til læring. Læringsmiljøer som fremmer læring kjennetegnes ved at:

- Elevene engasjeres aktivt i egen læring og forstår egne læringsprosesser.
- Elevene deltar i kommunikasjon og samarbeid.
- Elevene får utvikle dybdeforståelse og får hjelp til å forstå sammenhenger.
- Elevene får utfordringer som gjør at de strekker seg.
- Undervisningen er tilpasset elevenes ulike forkunnskaper og erfaringer.
- Elevene møter tydelige forventninger til hva de skal lære, og får tilbakemeldinger og råd om videre læring.
- Elevenes relasjoner, motivasjon og følelser tas hensyn til i undervisningen, og lærerne tar i bruk varierte metoder, arbeidsmåter og organisering som er tilpasset det elevene skal lære, den enkelte elev og elevgruppene.

Undervisningspraksis og læringsmiljøer som bygger på disse prinsippene, danner grunnlag for å utvikle kompetanser som barn og unge har behov for i møte med fremtidens samfunns- og arbeidsliv samt i eget privatliv. Læreplanfornyelsen er basert på et sosiokulturelt læringssyn der læring foregår gjennom kommunikasjon og samhandling med andre som kan noe mer eller noe annet enn deg selv. Elevaktiv læring, praktisk arbeid, utforsking, kreativ problemløsning, tverrfaglighet og dybdelæring fremheves. Videre betones danningsperspektivet. Fysisk og organisatorisk tilrettelegging for å styrke skolen som identitetsskapende og dannende institusjon, blir av stor betydning. Både for elever og de voksne i skolen blir evnen til å «lære å lære» viktig.

4.4 Profesjonsutvikling og lærende organisasjonskultur

Vi vet at læreren er den viktigste faktoren for elevers læring. Kvaliteten handler blant annet om hvor godt skolen fungerer som en lærende organisasjon, og om kompetansekravene til lærerne er tilfredsstilt. Profesjonsfaglig fellesskap er et grunnleggende prinsipp for skolens praksis som er beskrevet i overordnet del. Skolen som samfunnsinstitusjon er forpliktet til å bygge på og praktisere verdiene og prinsippene for grunnopplæringen. Skoleeiere, skoleledere og lærere har ut fra sine ulike roller et felles ansvar for å legge til rette for god utvikling i skole. I praksis innebærer det økt vekt på skolen som lærende organisasjon der alle – elever, lærere og ledere – oppfatter seg selv som lærende. En lærende organisasjon kjennetegnes av tett samarbeid mellom ulike aktører, en kunnskapsorientert og utprøvende virksomhet som stadig reflekterer over egen praksis og utvikler denne. I et slikt perspektiv blir vekt på kommunikasjon og samhandling viktig, med utstrakt delings- og tilbakemeldingskultur.

Framtidsrettede skoler har videre velfungerende lederteam, og profesjonelle lærere som tilhører et pulserende læringsfellesskap og elever som er aktive i egne læringsprosesser. Skoleledelsen skal lede det pedagogiske og faglige samarbeidet mellom lærerne, og bidra til å utvikle et stabilt og positivt miljø der alle har lyst til å yte sitt beste. Det er skoleledelsens oppgave å lede slik at alle får brukt sine sterke sider og at de opplever mestring og utvikling.

- Ny skole skal bidra til å fremme rekruttering av lovpålagt kompetanse
- Ny skole skal bidra til å fremme et attraktivt profesjonsfaglig fellesskap
- Ny skole skal bidra til å fremme robuste og kompetente lederteam

4.5 Stedsutvikling og nærmiljøfunksjon

Det nye skoleanlegget skal legge til rette for hensiktsmessig infrastruktur, god tilgjengelighet og at alle elevene får trygg skolevei. Skolen vil få en viktig nærmiljøfunksjon, og anlegget skal fremme stedsutvikling og sentrumsutvikling som er viktig for trivsel, trygghet, bosetting og næringsutvikling.

5 Overordnet funksjonsbeskrivelse

Dette kapittelet gir en oversikt over hvilke funksjoner som skal realiseres i en nybygd kombinertskole. Kapittelet skal gjøres om til en fullverdig funksjonsbeskrivelse etter brukerprosesser høsten 2021.

5.1 Inngangsparti og allrom

Skolen skal ha en tydelig hovedinngang nært administrasjon. Fra hovedinngangen skal brukerne og besøkende lett kunne orientere seg videre i bygget. Det er viktig med god kommunikasjon og logistikk, og en skal enkelt kunne finne veien til skolens gymsal, spesialrom og eventuelle utleie/låne-lokaler.

Skolen skal fungere som et nærmiljøsenter for sin skolekrets, og være en arena for samlinger av sosial, faglig og kulturell karakter. Skolen skal også kunne samle alle elevene eller deler av elevmassen til samlinger av faglig, sosial eller kulturell art. Det viktig at skoleanlegget tar opp i seg deler av Balsfjord sin identitet og uttrykk. Dette skal utforskes sammen med brukerne høsten 2021.

5.2 Spesialiserte læringsareal

Det spesialiserte læringsarealet består av ulike rom hvor elever kan løse et bredt spekter av oppgaver knyttet til utforsking, eksperimentering, lesing, matlaging, musikk og produktskapning i realfag, teknologi, design ved hjelp av ulike materialer, varierte teknikker og med ulike verktøy.

5.2.1 Bibliotek

Bygget skal ha et sentralt plassert bibliotek som sikrer at alle lett kan benytte det. Biblioteket skal være en arena for samhandling og læring for elever og ansatte, og her skal man finne litteratur, bli inspirert, kunne jobbe med ulike digitale enheter, slappe av, spille dataspill, ha gruppearbeid eller jobbe individuelt. Det skal kunne være kildekritikk-kurs, bokanbefalinger eller fremvisning av filmsnutter. En ønsker en utforming med noen nisjer, huler eller lignende der elevene kan kose seg med litteratur eller gjøre oppgaver. Biblioteket må ha areal til en selvbetjent utlån/innleveringsstasjon.

5.2.2 Musikkavdeling

Skolen skal ha en musikkavdeling bestående av et musikkrom, et øvingsrom og et lager. Rommene skal være samlet. Det kan gjerne være noe transparente løsninger for å sikre innsyn, slik lærer lett har oversikt over hva som skjer i de ulike rommene. Gode akustiske løsninger er svært viktig for alle rommene i avdelingen. Musikkrommet skal brukes til musikkundervisning og øvinger.

5.2.3 Skolekjøkken

Anlegget skal ha et skolekjøkken for opplæring i faget Mat og helse. I tillegg kan lærere ta med enkeltelever eller elevgrupper som trenger en læringsøkt i alternative omgivelser til skolekjøkkenet. Ifølge læreplan i mat og helse, er både tillaging og presentasjon av mat knyttet til teknologi og design. Det er viktig at skolekjøkkenet har løsninger som understøtter denne funksjonen. Skolekjøkkenet skal ha arealer til arbeidsstasjoner, en lærerstasjon, og en spiseplass/arbeidsplass for elevene. Rommet skal inneholde soner for vask, oppvask, steke, koke, kjøl og frys.

5.2.4 Kunst og håndverk

Skolen trenger en verkstedsavdeling for undervisning i kunst og håndverk og arbeidslivsfag. Aktivitetene i kunst og håndverk omfatter bl.a. arbeid med tre, leire, tekstiler, tegning, maling, metall og digitale hjelpemidler. De ulike metodene som benyttes må betraktes som en helhet, slik at varierte materialer og hjelpemidler blir lett tilgjengelig. Konkret fordrer det en endring av de tradisjonelle kunst- og håndverksrommene og naturfagrommet, slik vi kjenner dem, mot en utforming av de spesialiserte læringsarealene som et verkstedsareal – atelier – bestående av soner og rom for arbeid med tre, tekstil, tegning og maling, keramikk, teknologi, innovasjon, digital læring, utforskning, naturfag og realfag i nær tilknytning til hverandre. Dette må videre være tilgjengelig for elever på alle trinn da ny læreplan vektlegger tverrfaglighet og praktisk arbeid for alle trinn. Arealer for kunst og håndverk skal også ses i sammenheng med naturfagrommet.

5.2.5 Naturfag

Naturfagrommet skal være et spesialrom for forsøk og eksperimenter i fysikk, kjemi, biologi og teknologi. Disse kan ha svært ulik karakter. Noen forsøk innebærer arbeid med stoffer og væsker, temperatur og gasser. Andre forsøk krever stor gulvplass, for eksempel gjelder det øvelser som omhandler energi og bevegelse. Enkelte øvelser kan innebære en viss form for risiko med tanke på søl og sikkerhet. Enkelte funksjoner og utstyr skal være fast montert, slik at sikkerhetsbehovet ivaretas. En vanlig læringsøkt veksler gjerne mellom formidling, utføre forsøket og skriftlig eller muntlig oppsummering. Det betyr at selv om rommet i hovedsak er et forsøksareal med høy grad av elevaktivitet, skal det også være mulig å formidle, presentere teori og å demonstrere forsøk. Når elevene kommer inn på naturfagrommet skal de møte noe annet enn et vanlig klasserom. Rommet skal inspirere og pirre nysgjerrigheten.

5.3 Utforming av generelle læringsarealer

Det generelle læringsarealet er området hvor elevene oppholder seg mest, og får opplæring i fag hvor det ikke er behov for vesentlig tilrettelegging med hensyn til utforming og utstyr. For de minste elevene vil det være naturlig å bruke avdelingen til de fleste formål, mens man i økende grad benytter seg av spesialrommene etter hvert som elevene vokser til. Opplæringen i avdelingene varierer mellom formidling, kreative og praktiske læringsaktiviteter, arbeid individuelt og i grupper, refleksjon og samtale, veiledning og oppfølging.

Skoleanlegget skal inneholde rom i ulike størrelser som byr på varierte og fleksible fysiske og digitale læringsmiljøer. Det må finnes rom og arealer for individuell fordypning og stille konsentrasjon, samhandling og felles oppgaveløsning, bruk av digitale og teknologiske verktøy, formidling og praktiske læringsaktiviteter. Læringsarbeidet skal bestå av kognitive og teoretiske øvelser, praktisk utforskning og tverrfaglig oppgaveløsning. Elever og voksne skal kunne løse komplekse problemer gjennom kommunikasjon og samhandling.

Konkret kan det bety en kombinasjon av:

- Arealer for en-til-mange formidling i form av avgrensede større formidlingsrom eller mindre amfier i mer åpne arealer.
- Skjermede individuelle arbeidsplasser og mer åpne fellesarealer eller nisjer hvor enkeltelever og grupper kan finne sitt sted.
- Lukkede rom for gruppearbeid, samtaler og samhandling.

5.4 Elevgarderober og toalett

Skolen skal ha desentraliserte elevinnganger med garderober og toalett for hver avdeling. Flere trinn kan dele inngang, men det er viktig at garderobene fordeles over et utstrakt areal. Trange garderober medfører at det gjerne oppstår lite trivelige situasjoner. Oversiktlige garderober med gode løsninger for inn- og utgang virker konfliktforebyggende. Garderobene skal ikke inneholde skjulte «mobbesoner», og elevene skal ikke måtte krysse andre trinns avdelinger for å nå sine garderober – eller resten av skolen.

5.5 Skolefritidsordning – SFO

Det er ikke satt av eget areal til en SFO-base, og det legges opp til sambruk mellom avdeling for 1.- 4.trinn. SFO skal i tillegg spesialrom, og fellesareal i resten av skoleanlegget.

5.6 Utforming av personalfunksjoner

Lokalene til personalavdeling skal plasseres sentralt i skolen. Alle rom må kunne låses og skjermes for innsyn. Det skal være mulig å føre konfidensielle samtaler i alle kontor og møterom. Møterom skal ha opplegg for digital skjerm/tavle.

Profesjonsfaglig fellesskap er et grunnleggende prinsipp for skolens praksis som er beskrevet i overordnet del. Skolen som samfunnsinstitusjon er forpliktet til å bygge på og praktisere verdiene og prinsippene for grunnopplæringen.

Konkret betyr det at plassering av personalfunksjoner skal understøtte profesjonsfellesskapet og kollektiv kapasitet gjennom å gi rammer for samhandling mellom alle aktører i skolen. Skoleledere skal få mulighet til å være tett på både medarbeidere og elevene, og nærhet mellom teamarbeidsplassene skal legge til rette for tett samarbeid, kommunikasjon og samhandling mellom kollegaer, mellom skole og hjemmene og det øvrige støtteapparatet. Skoleanlegget skal inneholde arealer til ledelse og administrasjon, arkiv/lager, teamrom (arbeidsplasser), møterom, personalrom, personalgarderober med toalett.

5.7 Støttefunksjoner

Skolehelsetjeneste og pedagogisk psykologisk tjeneste trenger et eget rom til å gjennomføre samtaler, kartleggingsprøver og undersøkelser med elever. I tillegg skal skoleanlegget inneholde gode løsninger for drift og renhold. Dette kan innebære en sentral for renhold, lager, varemottak og avfallsrom. Hvilke løsninger man velger vil bli gjenstand for diskusjon i brukermøtene høsten 2021.

5.8 Utforming av fellesfunksjoner og idrettsareal

Skoleanlegget skal inneholde fysiske arenaer som gir elever mulighet til å bygge relasjoner og skape sin egen identitet. Dette er en viktig forutsetning for trivsel og tilhørighet i skolehverdagen. Det er videre en viktig forutsetning for livskvalitet og en fullverdig deltakelse i samfunnet som autonome og ansvarlige medborgere i et bærekraftig demokrati.

For anleggets utforming betyr det at man har faglige, sosiale, kulturelle og idrettslige møteplasser og samhandlingsarenaer. Videre bør skolen stimulere til aktivitet og sambruk, også etter skoletid. Det kan også tilføre tilhørighet og engasjement til område, noe som igjen vil stimulere til at det er et sted en har lyst å høre til.

5.9 Aktivitetsareal ute

Uteområdet skal oppfordre barn og unge til å holde seg i aktivitet, og gi dem opplevelser som forsterker lysten til å utfordre egne grenser. Det skal være et variert område som tar hensyn til elevers ulike alder, funksjons- og ferdighetsnivå. Det er naturlig å sonedele området noe slik at hver aldersgruppe enkelt kommer til den delen av uteområdet med installasjoner/utforming som særlig appellerer til dem. Samtidig skal det være slik at hele uteområdet i prinsippet er tilgjengelig for alle elevene fra 1. til 10.trinn. Uteområdet må utformes slik at behov for regler og restriksjoner begrenses, samtidig som de fysiske rammene ikke begrenser handlingsrommet eller forestillinger om hva man *kan*. Barn og unge skal stimuleres motorisk, fysisk, sosialt og intellektuelt.

5.10 Trafikk og parkering

Ved planlegging av uteområder er det avgjørende at trafikken løses på en oversiktlig og sikker måte. Anlegget skal ha tilfredsstillende planløsning for parkering, avsetningsplasser, avfallshenting og varelevering. Biltrafikk og myke trafikanter skal så langt som mulig holdes atskilt slik at farlige situasjoner ikke oppstår.